

Wat maakt interacties met mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking (ZEVB) betekenisvol?

Ervaringen van begeleiders

dr. Wieneke Penninga^{1,2}, dr. Lex Hendriks³, prof. dr. Hedwig van Bakel¹ & prof. dr. Petri Embregts¹

¹ Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking, Tranzo, Tilburg School of Social and Behavioral Sciences, Tilburg University. ² Eemhart. ³ Radboud Universiteit

WAAROM DIT ONDERZOEK?

Betekenisvolle interactiemomenten zijn belangrijk voor begeleiders van mensen met ZEVB. Deze momenten helpen hen om hun werk vol te houden. En ze geven hen plezier in hun werk. Het herkennen en delen van zulke momenten is alleen niet altijd eenvoudig. Daarom onderzochten we dagelijkse interacties tussen mensen met ZEVB en hun begeleiders. We onderzochten wat deze momenten voor begeleiders betekenisvol maakt.

HOE?

We filmde interacties tussen drie begeleiders en kinderen/jongeren met ZEVB. We keken de video terug met de begeleider en stelden vragen. Hun antwoorden analyseerden we.

RESULTATEN

We vonden twee overkoepelende thema's.

THEMA 1: Betekenis ervaren in handelingen

Begeleiders geven voorbeelden van gedrag en acties die een contactmoment voor hen betekenisvol maken. Dit kunnen bijvoorbeeld kleine bewegingen zijn waarvan de begeleider denkt dat de persoon met ZEVB deze bedoeld maakt. Het kan ook gaan om gedrag en acties van de begeleiders zelf.

"Omdat ze echt zo... wel toewendt..., van 'OK, we gaan iets anders doen'."

THEMA 2: Betekenis ervaren in samenzijn

Daarnaast is een gevoel van 'samen zijn' belangrijk. Begeleiders vinden het fijn en bijzonder om momenten te delen met mensen met ZEVB. Zij worden blij van het samenzijn op het moment zelf, bijvoorbeeld omdat de persoon met ZEVB en zij op elkaar reageren. Ze worden ook blij van het samenzijn over langere tijd. Een voorbeeld zijn grapjes die de begeleider én één persoon met ZEVB alleen begrijpen. Deze grapjes laten aan de begeleiders zien dat hun onderlinge band sterk is.

"Dit zijn echt hele leuke momenten: het wederzijdse contact. De humor die je hebt. Dat giechelen is echt een lichtpuntje. Een waardevol moment."

Daarnaast vinden begeleiders interactiemomenten vaak waardevol als er iets gebeurt wat zij belangrijk vinden in hun werk. Bijvoorbeeld als een persoon met ZEVB invloed heeft. Als begeleiders zich bewust worden van deze momenten kunnen zij betekenisvolle momenten makkelijker herkennen.

CONCLUSIE

Wat is nodig om betekenisvolle interactiemomenten met mensen met ZEVB te ervaren?

- 1) Begeleiders leren deze momenten 'zien'. Zij zien de signalen van mensen met ZEVB en geven daar betekenis aan.
- 2) Begeleiders bedenken of 'dat wat er gebeurt' tijdens het interactiemoment past bij wat zij belangrijk vinden.

REFERENTIE

Deze poster is gebaseerd op het artikel: Situational experiences of meaningfulness of support staff during their interactions with people with profound intellectual disabilities: An explorative study, 2025, *Journal of Intellectual and Developmental Disabilities*

Van het artikel is ook een Nederlandstalige factsheet gemaakt. Die kun je vinden op de site van de AWVB.

Bent u benieuwd en wilt u op de hoogte blijven? Laat het ons weten via awvb@tilburguniversity.edu Of neem contact op met onderzoeker Wieneke Penninga via w.penninga@tilburguniversity.edu

Voortgang van dit onderzoek kunt u volgen op de website van de AWVB. Scan hier de QR-code:

